

Способи зіставлення особи з її фотозображенням



Міністерство
цифрової трансформації
України



Центр

Автор: Андреев О. В.,

За участю: Шевчук І. А., Осійчук І. М., Вольвач М. М.

Способи зіставлення особи з її фотозображенням – це методичні рекомендації щодо визначення тотожності особи, що звернулась за публічною (адміністративною) послугою, та фотографії в документі, що її посвідчує.

Методичні рекомендації створено як практичні інструменти з якісного проведення навчання для працівників центрів надання адміністративних послуг (Центрів Дії) та суб'єктів надання адміністративних і публічних послуг із урахуванням кількісних та якісних показників роботи та забезпеченням рівного доступу до навчання.

Міністерство цифрової трансформації України заздалегідь вдячне за будь-які зауваження і пропозиції щодо впровадження державної політики у сфері надання адміністративних послуг.

Зміст

Вступ	4
Визначення понять/термінів	6
Наявна законодавча та консультативно-методологічна база	8
Способи зіставлення особи з її фотозображенням	10
Висновки	16
Джерела	17

Вступ

Зіставлення особи з її фотозображенням - є однією із найбільш важливих навичок у роботі працівників центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) для професійного надання публічної (адміністративної) послуги.

Попри те, що ідентифікація людини людиною може здійснюватися за допомогою різних ознак (голос, запах, хода або одяг), саме зображення обличчя є найбільш надійною ознакою, на яку варто орієнтуватися адміністраторам ЦНАП.

Питання формалізації й автоматизації процесу розпізнавання людських облич давно вже винесено на порядок денний в обслуговуванні, де є необхідність упевнитись, що особа на фотографії – це та сама особа, що отримує послугу. Воно і досі залишається актуальним, незважаючи на суттєвий прогрес у автоматизації цього процесу.

Питання навіть не в тому, що при наданні окремих публічних (адміністративних) послуг застосовуються біометричні засоби ідентифікації особи (зокрема, відцифровані відбитки пальців рук), а в тому, що лівова частка адміністративних (і будь-яких інших) послуг надаються при візуальному зіставленні особи, що обслуговується, із зображенням на фотографії в документі, що посвідчує цю особу.

Тут виникає запитання: на що треба звертати увагу при такому зіставленні? Які саме частини та риси обличчя найяскравіше засвідчують ідентичність особи зображенню на фотографії? Адже адміністратор(-ка) ЦНАП має всього декілька секунд для проведення зіставлення особи, наприклад, фотозображенню у паспорті, який вона пред'являє при зверненні за послугою.

Наразі адміністратори(-ки) ЦНАП це роблять інтуїтивно.

Для більш ефективного та зручного проведення вищезазначеного зіставлення існують методики та способи, які лягли в основу при розробці автоматизованих систем розпізнавання облич. Хоча сьогодні й зростає інтерес до різних біометричних маркерів для підтримки процесу ідентифікації особи, найпоширенішим способом її проведення залишається зіставлення фотоідентифікатора та особи. У цьому питанні, як правило, покладаються на кваліфікованих фахівців для точного виконання цієї задачі.

Однак експерименти демонструють, що люди доволі часто стикаються зі складнощами в зіставленні незнайомих облич із фотографіями, роблячи велику кількість помилок.

Наприклад, у 2014 році в паспортному бюро м.Сідней за згодою Міністерства закордонних справ та торгівлі було проведено дослідження (тестування), під час якого перевірялась здатність службовців ухвалювати однакові / різні судження щодо особистості за тестами «людина-фото», «фото-фото» тощо.

Учасниками дослідження були «паспортні працівники», основним обов'язком яких є оцінка відповідності заявника та його фото у документі. Ці працівники регулярно підтверджували особу, перевіряючи людей на основі їхніх фотографій, що посвідчують особу (якщо громадяни зверталися за паспортами особисто). Працівники мали значний спеціальний досвід в цьому напрямі та пройшли навчальний модуль із підтвердження особи за фотографіями в межах своєї роботи (під час навчання учасники, зокрема, «розбивали обличчя на частини та порівнювали



«кожен сегмент», а також уникали фіксації на «трикутнику розпізнавання» (визначається як зона, яка триангулюється очима та ротом)). У межах цього дослідження працівники паспортних служб під час тесту «людина-фото» припустилися в середньому 10% помилок.

Інші дослідження свідчать про більшу кількість (до 25%) помилок при зіставленні особи та фотозображення.

Отже, вміння чітко пересвідчитися в тотожності особи, що звернулась за послугою, фотозображенню, наприклад, у її паспорті, є важливою навичкою, яка дозволяє не лише професійно надавати адміністративну або іншу послугу, а ще й уникати непорозумінь у випадку помилки.

Основною метою даних методичних рекомендацій є розширення знань із цього питання.

Визначення понять/термінів

При поданні заяви та документів для отримання адміністративної послуги (так само, як і при отриманні результатів її надання) особисто заявник (-ця) пред'являє документ, що відповідно до закону посвідчує особу. Це дозволяє посадовій особі (адміністратору (-ці) ЦНАП), яка безпосередньо отримує зазначені документи, пересвідчитись, що перед нею саме та особа, яка зазначена в документах.

На практиці працівники (-ці) ЦНАПів та суб'єктів надання адмінпослуг (СНАП) цю процедуру називають «ідентифікацією» або «верифікацією». Але насправді цей процес не стосується ані ідентифікації, ані верифікації.

У нормативно-правових актах України обидва терміни мають визначення відповідно до сфери діяльності, до якої вони застосовуються, наприклад, відповідно до:

Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», де ідентифікація особи – це встановлення особи шляхом порівняння наданих даних (параметрів), у тому числі біометричних, із наявною інформацією про особу в реєстрах, картотеках, базах даних тощо;

Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», де ідентифікація особи – заходи, пов'язані із встановленням органами виконавчої влади особи заявника, який звернувся із заявою про визнання його біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не має документів, що посвідчують його особу, або такі документи фальшиві;

Закону України «Про електронні довірчі послуги», де ідентифікація особи – процедура використання ідентифікаційних даних особи з документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, в результаті виконання якої забезпечується однозначне встановлення фізичної, юридичної особи або представника юридичної особи;

постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 869 «Про затвердження Порядку внесення засобів кваліфікованого електронного підпису до безконтактного електронного носія, що міститься в паспорті громадянина України, та надання кваліфікованих електронних довірчих послуг з використанням паспорта громадянина України з імплантованим безконтактним електронним носієм», де ідентифікація особи – процедура однозначного установлення особи, на ім'я якої оформлено паспорт громадянина України з імплантованим безконтактним електронним носієм, шляхом порівняння наданих даних (параметрів), у тому числі біометричних, з наявною інформацією про особу в реєстрах, картотеках, базах даних тощо.

Загалом «ідентифікація особи» означає унікальну комбінацію характеристик фізичної особи, таких як прізвище, ім'я, дата і місце народження, стать і фізичні характеристики, яка відповідно до внутрішньодержавного права або міжнародного права там, де це може бути застосовано, дозволяє компетентним органам встановити особистість (Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Про документи, що засвідчують особу, та документи для поїздок за кордон і боротьбу з тероризмом» від 30.03.2005 № R (2005) 7).

Водночас Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» визначено, що верифікація – це порівняння даних (параметрів), у тому числі біометричних, для встановлення тотожності особи документам або інформації з Реєстру для підтвердження їх ідентичності.

Отже, «ідентифікація», «верифікація» та «зіставлення особи з фотозображенням» не є тотожними поняттями.

До повноважень адміністраторів (-ок) ЦНАП не входить повноваження проведення ідентифікації особи. Верифікувати особу адміністратор (-ка) може лише в тому разі, коли, наприклад, не можна ідентифікувати її за відбитками пальців. Сам процес верифікації є автоматизованим: особу фотографують і система сама верифікує людину по обличчю, зіставляючи його із зображенням, що міститься в базі даних Єдиного державного демографічного реєстру (ЄДДР). У разі успішної верифікації адміністратор (-ка) видає особі готовий результат надання адмінпослуги (наприклад, паспорт громадянина України).

Адміністратор(-ка) ЦНАП може зіставляти обличчя особи, яка звернулася, з фотозображенням у системі (базі даних ЄДДР) під час формування заяви-анкети на підставі даних, які вже наявні в реєстрі.

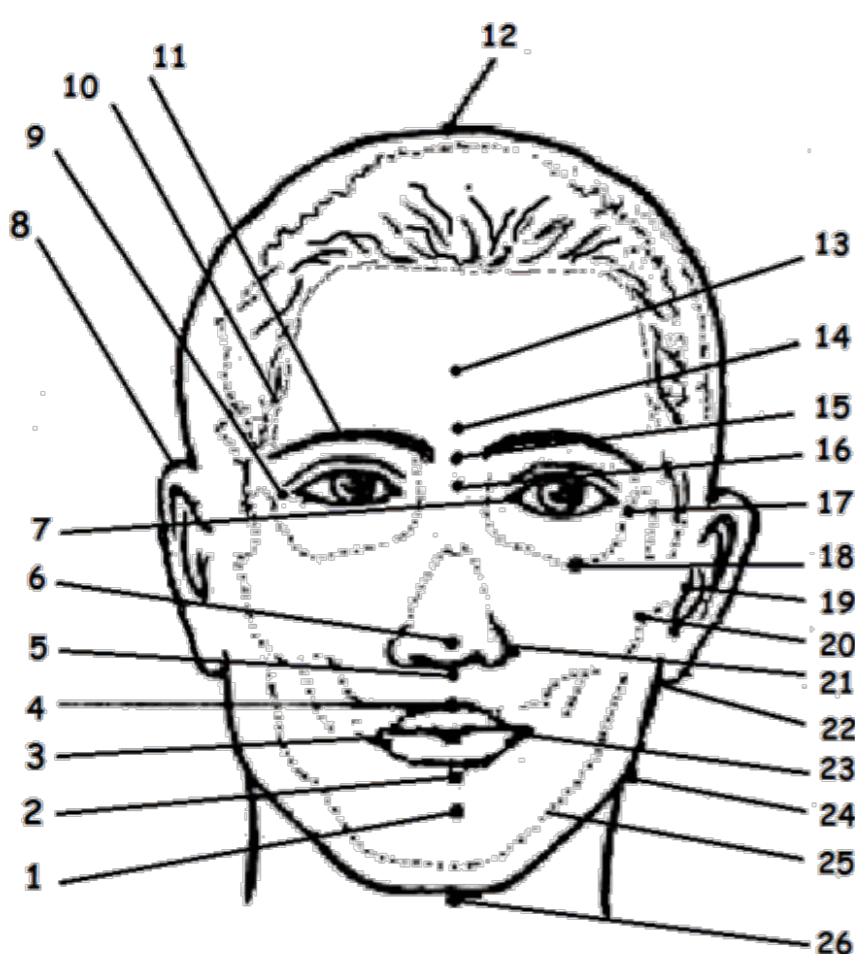
Наявна законодавча та консультативно-методологічна база

На жаль, в Україні не приділяється увага питанню навчання посадових осіб, залучених до надання публічних (адміністративних) послуг громадянам, тематиці зіставлення особи з її зображенням на фотографії.

Така прогалина потребує виправлення, адже навіть у чинному нормативно-правовому полі України така діяльність є складовою виконання посадових обов'язків державними службовцями та службовцями в органах місцевого самоврядування. Зокрема, Порядком оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 302 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 745), передбачена у відповідних випадках «перевірка та підтвердження тотожності особи та особи, зображеної на фотокартці».

Проведення перевірки тотожності обличчя особи та фотокартки, що міститься в паспортному документі, також передбачено Порядком ведення Єдиного державного демографічного реєстру та надання з нього інформації, взаємодії між уповноваженими суб'єктами, а також здійснення ідентифікації та верифікації, затвердженим постановою КМУ від 18.10.2017 № 784.

При цьому наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.10.2019 № 875 затверджені Вимоги до відцифрованого образу обличчя особи, фотокарток, що подаються для оформлення або обміну документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, та фотографічного зображення на них (наказ зареєстровано в Мін'юсті 07.11.2019 за № 1146/34117), але він не містить вимог до процесу підтвердження тотожності особи та особи, зображеної на фотокартці. Ним, зокрема, визначені основні антропометричні контрольні точки обличчя (ОАКТ)¹ та визначено, на які з них необхідно звертати увагу при фотографуванні (щоб вони не закривались, наприклад, волоссям чи головним убором):



Основні антропометричні контрольні точки для ідентифікації особи в анфас

- | | |
|-----------------------------------|-----------------------------|
| 1 - надпідборідна | 14 - надглабеллярна, близ |
| 2 - губна нижня | 15 - точка в ділянці, |
| 3 - ротова | де сходяться надбрівні дуги |
| 4 - губна верхня | 16 - найбільш глибока точка |
| 5 - підносова | перенісся |
| 6 - передньоносова | 17 - зовнішньоочна |
| 7 - точка у внутрішньому куті ока | 18 - нижньоочна |
| 8 - верхньовушна | 19 - козелок вуха |
| 9 - точка у зовнішньому куті ока | 20 - вилицева |
| 10 - контур лінії росту волосся | 21 - носокрилова |
| 11 - надбрівна лінія | 22 - нижньовушна |
| 12 - верхівкова | 23 - губно-кутова |
| 13 - точка на перетині лінії, | 24 - кутова щелепна |
| яка з'єднує точки лобних бугрів, | 25 - щелепна |
| що найбільш виступають | 26 - зона підборіддя |

¹ основні антропометричні контрольні точки обличчя (ОАКТ) – це сукупність параметрів голови та обличчя, які визначають за виступами кісток, хрящів, а також за постійними складками шкіри.

В інших країнах світу, незважаючи на розвинену систему автоматизованої ідентифікації особи, вмінню зіставляти людину із зображенням на фотографії все-таки приділяється більше уваги.

<https://cutt.ly/lbq0uYS>

Наприклад, у Великій Британії розроблений Посібник «Як підтвердити та верифікувати чиясь особу» (Guidance «How to prove and verify someone's identity» (доопрацьований 22.10.2020), яким, зокрема, передбачено, що особа, яка

проводить зіставлення, повинна бути навчена способу виявлення самозванців спеціалістом-тренером, зокрема, з Міністерства внутрішніх справ, Національного підрозділу з питань шахрайства або Центру захисту національної інфраструктури (CPNI), та оновлювати свої знання та навички принаймні кожні 3 роки.

У Посібнику, серед іншого, є поради, як зіставити людину із зображенням на фотографії.

Щоб упевнитися, що особа особисто відповідає фотографії

Роблячи зіставлення, особа має переконатися, що:

- присутня особа є особою, яку перевіряють;
- умови освітлення є достатніми для того, щоб чітко бачити людину та зображення на фотографії в документі (наприклад, не повинно бути відблисків або тіней);
- ви зіставляєте особу зі справжніх (чинних) документів (доказів);
- фотографія не є підробленою.

Особа, що проводить зіставлення, повинна мати достатньо хороший зір (із лінзами, що відпускаються за рецептом, або без них), щоб ефективно порівнювати людину із зображенням.

Особа, яку перевіряють, не повинна:

- бути в головному уборі (якщо це не робиться з релігійних чи медичних причин);
- тримати закритими очі;
- мати щось, що закриває її обличчя або очі (наприклад, тіні або довге волосся).

Щоб упевнитися, що особа віддалено відповідає фотографії

Роблячи зіставлення, Ви повинні переконатися, що:

- людина, особу якої перевіряють, зображена на фотографії або відео (не потрібно використовувати скановані або завантажені фотографії або відео)
- зображення або відео коректно відображено або не використано повторно;
- ви зіставляєте зображення чи відео людини із зображенням чи відео на справжніх (чинних) доказах (документах);
- зображення або відео було надано таким чином, щоб запобігти фальсифікації.

Особа, що проводить зіставлення, повинна мати достатньо хороший зір (із лінзами, що відпускаються за рецептом, або без них), щоб ефективно порівнювати людину із зображенням.

Зображення або відео людини повинні бути:

- чітким;
- кольоровим.

На зображенні чи відео особа повинна:

- чітко контрастувати з фоном;
- не мати «червоних» очей;
- не мати головного убору (якщо це не робиться з релігійних чи медичних причин);
- не тримати закритими очі;
- не мати нічого, що закриває її обличчя або очі (наприклад, тіні або волосся).

* якщо хтось носить захисну маску для запобігання поширенню коронавірусної інфекції, то ви можете попросити особу її зняти на короткий час, щоб зробити зіставлення.

Способи зіставлення особи з її фото

Найбільш примітним аспектом людського обличчя є різноманітність інформації, яку воно одночасно надає іншій людині для розв'язання різноманітних завдань. Останні містять у собі розпізнавання, ідентифікацію, візуальну категоризацію (наприклад, стать, расу, вік) і сприйняття емоцій/виразу обличчя. Завдання людської системи полягає в тому, щоб витягти і застосувати інформацію, необхідну для розв'язання поставленого завдання.

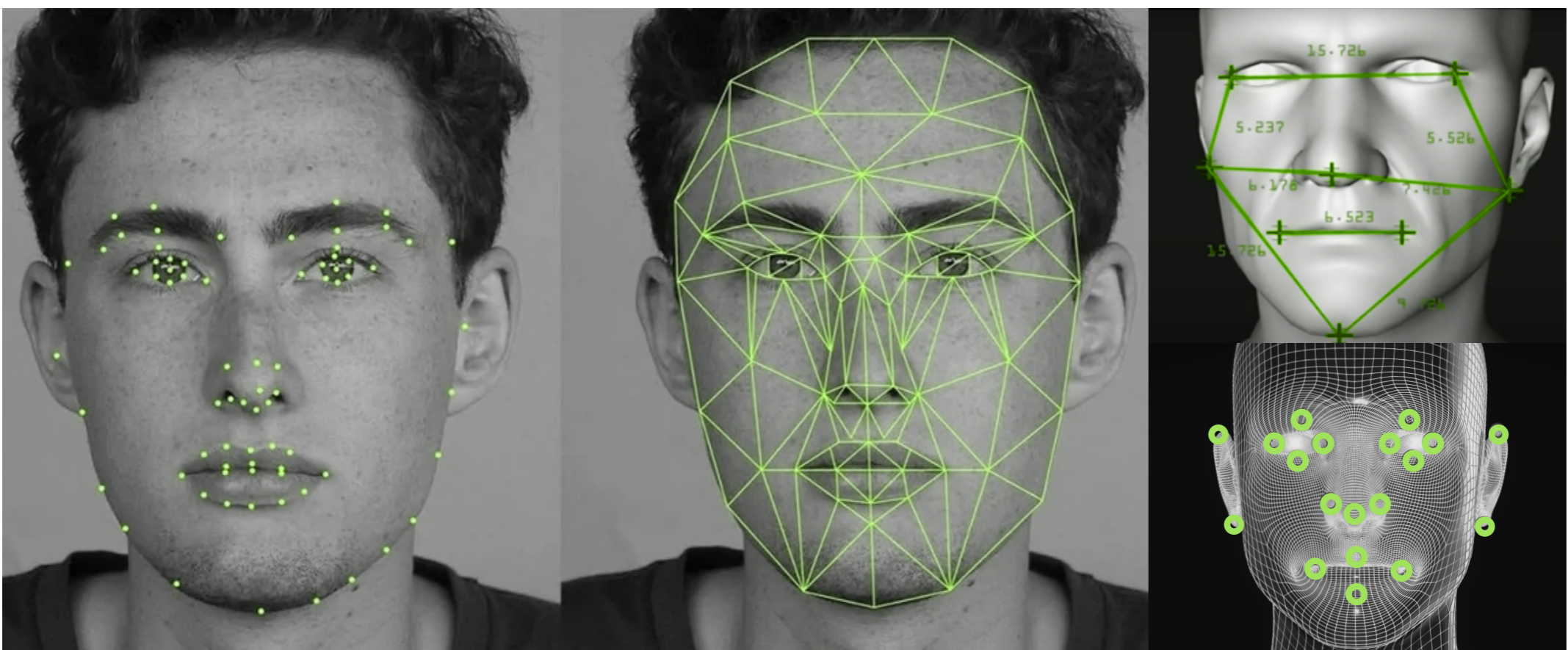
Розпізнавання обличчя за допомогою програмних продуктів

Існує сім різних типів інформації, яку ми отримуємо від побачених облич. Вони помічені образними, структурними, візуально отриманими семантичними, специфічними семантичними кодами, кодами імені, виразності та мови обличчя.

Існує багато алгоритмів, за якими аналізується обличчя з використанням відповідних програмних продуктів. Але всі вони зазвичай зводяться до зіставлення або вимірювання відстані між визначеними точками (орієнтирами) на обличчі.

Іноді орієнтири використовуються для масштабування та вирівнювання облич для більш точного порівняння та розпізнавання обличчя.

Основна ідея полягає в тому, що є 68 конкретних точок (орієнтирів), які існують на кожному обличчі, – верхня частина підборіддя, зовнішній край кожного ока, внутрішній край кожної брови тощо. Потім за відповідним алгоритмом програма знаходить ці 68 конкретних точок на будь-якому обличчі:



У результаті, незалежно від того, як повернуто обличчя, можна відцентрувати очі та рот на зображенні приблизно в однаковому положенні. Це зробить наступне зіставлення обличчя набагато точнішим.

Зіставлення особи з її зображенням на фото людиною

Людина протягом життя формує для себе типовий образ обличчя, який найчастіше вона зустрічала. Тобто люди кодують окремі образи відносно «прототипу» або «середньої особи», а не в абсолютному вираженні.

Особи, які оцінені людьми як «типові», розпізнаються менш точно, ніж особи, які оцінені як «незвичайні». Тому, коли людина бачить нетиповість хоча б однієї частини обличчя (наприклад, «ніс занадто великий» або «очі дуже близько одне до одного»), вона більш прискіпливо порівнює ці частини на фотографії та обличчі особи, що звернулася за послугою.

Очевидно, що люди істотно відрізняються за своєю зовнішністю і, зокрема, рисами обличчя. Наприклад, розташування очей та їх найдрібніші характеристики розрізняються навіть у близнюків. Тому при зіставленні особи та її фотозображення варто знати базові антропометричні точки, за якими можна швидко і точно порівняти обличчя людини з її зображенням на фотографії.

Найбільше навчальних матеріалів існує щодо процесу криміналістичної ідентифікації, де за портретом вивчаються різні характеристики елементів зовнішності, наприклад, форма, величина (відносна), положення, колір, кількість однойменних елементів зовнішності (зморшки, родимки тощо), наявність (відсутність) елементів особи, ступінь симетрії парних елементів, вираженість. Збирання, дослідження і використання цих ознак для ототожнення особи – це окрема галузь криміналістичної техніки, що має назву «габітологія» (або «габітоскопія»).

Проте для цілей зіставлення особи з її фотозображенням при отриманні публічних (адміністративних) послуг достатньо застосовувати групування точок, що мають пріоритет.

При проведенні зіставлення особи з її фотозображенням пропонується дотримуватись наступної послідовності дій.

I. Пересвідчитись у дійсності пред'явленого документа, що посвідчує особу (наприклад, наявності фотокартки, вклеєної в паспорт громадянина України у формі книжечки у 25 або 45 років).

II. Пересвідчитись, що основні антропометричні точки обличчя можна «зчитати» без перешкод (обличчя не закрито довгим волоссям, сонцезахисними окулярами тощо).

III. Зіставити форму обличчя.

IV. Зіставити почергово: очі, ніс, рот, нижню частину обличчя.

При зіставленні форми обличчя необхідно брати до уваги наступні його різновиди:



При безпосередньому зіставленні особи з її фотозображенням пропонується «розділити» обличчя на частини (зони), що відповідають окремим його рисам.

Для цих цілей достатньо зосередитись на чотирьох основних зонах обличчя:

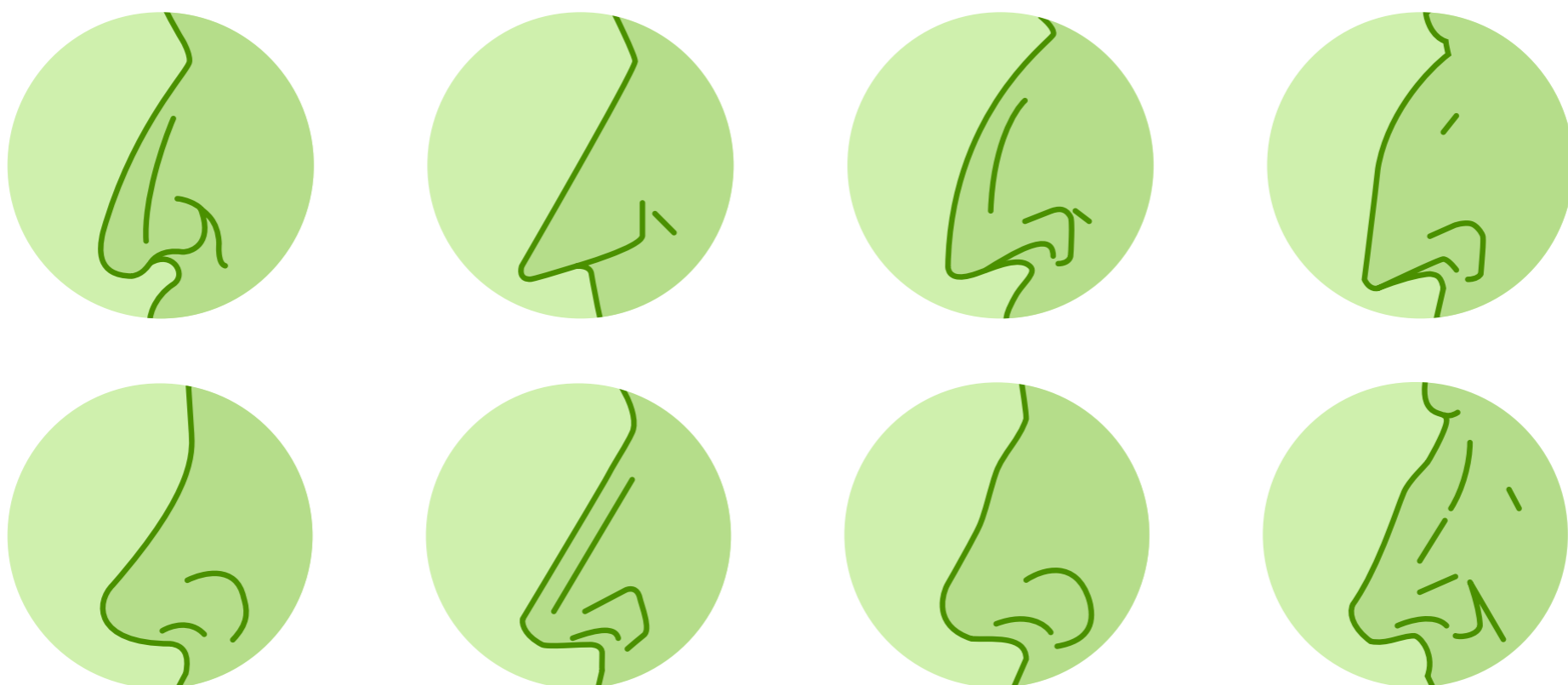


На основі вищезазначених точок можна виділити безліч різних параметрів для зіставлення.

При зіставленні очей (ОАКТ – 7, 9, 15, 17, 18) варто звертати увагу на:

- 01 форму очей (круглі, трикутні, розкосі (вузькі), мигдалевидні);
- 02 розташування очей в очницях (нормальна форма, глибоко посаджені (впалі) або опуклі очі);
- 03 розташування осі очей:
 - класичний розріз (внутрішні і зовнішні куточки розташовані рівно один навпроти одного, створюючи тим самим пряму лінію);
 - європейський розріз (зовнішні куточки дивляться вниз);
 - східний розріз (зовнішні куточки дивляться вгору);
- 04 наявність/відсутність косоокості;
- 05 наявність/відсутність виражених набряків під очима;
- 06 наявність/відсутність навислих верхніх повік;
- 07 наявність/відсутність глибоких мімічних зморшок (наприклад, «гусячих лапок»).

При зіставленні носа (ОАКТ – 6, 16, 21) необхідно зосереджуватись на його формі та розмірі.



При зіставленні обличчя в області рота (ОАКТ – 2-5, 23) необхідно брати до уваги форму губ та відстань між нижньою частиною носа та верхньою губою.

Нижня частина обличчя, яку пропонується розглядати як ще один елемент для зіставлення (ОАКТ – 1, 24-26), характеризується формою підборіддя. Існують наступні різновиди підборіддя:



Підборіддя за формою:

а-закруглене;
б-горизонтально-прямолінійне;
в-загострене.



Підборіддя за висотою:

а-високе;
б-середнє;
в-низьке.



Підборіддя за шириною:

а-широке;
б-середнє;
в-вузьке.



Підборіддя за формою:

а-подвійне;
б-роздвоєне;
в-з поперечною борозною.

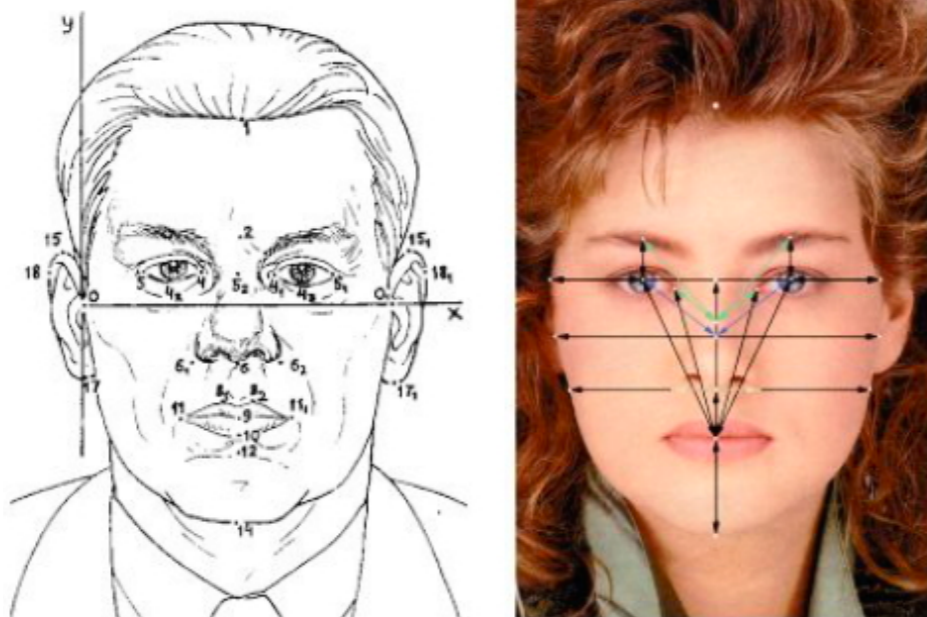
При цьому зіставленні особи та її фотозображення необхідно враховувати наступні вимоги:

- точки на обличчі або риси обличчя, за якими робиться порівняння, не повинні закриватися, наприклад, довгим волоссям;
- за наявності шрамів, що «перекривають контрольні точки», потрібно взяти для порівняння додаткові антропометричні точки.

Також необхідно звертати увагу на можливу зміну зачіски, появу окулярів, вусів або бороди, наявність яскравого макіяжу, зміни пропорцій обличчя (як наслідок, хвороби) тощо, що також може впливати на результат зіставлення.



Вимірювання відстані між антропометричними точками проводиться експертами-криміналістами за горизонталлю або за вертикаллю, але при зіставленні особи з її фотозображенням оцінку такої відстані достатньо проводити візуально.

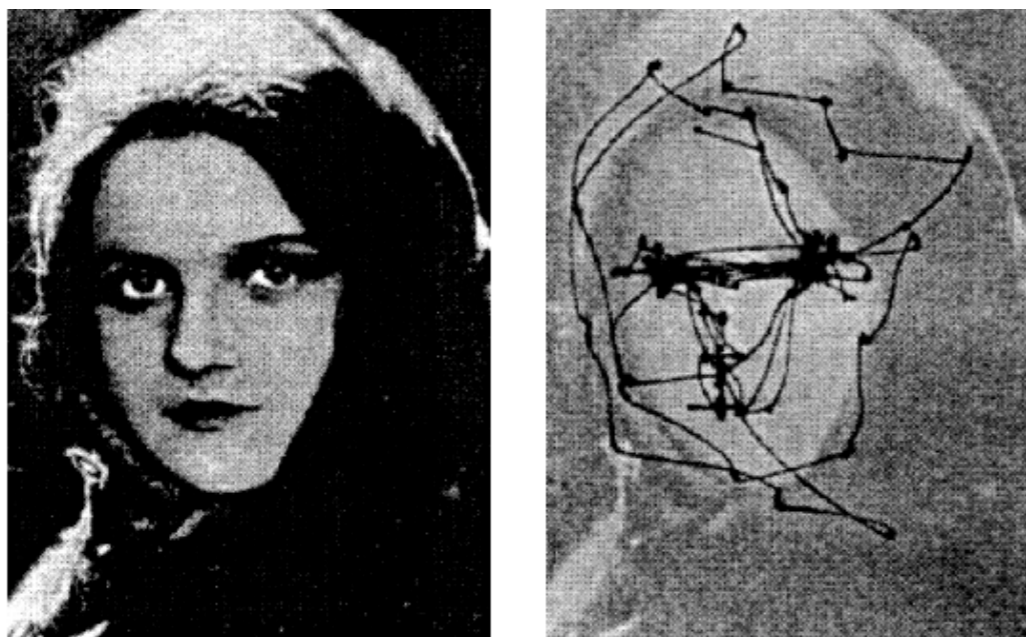


«Ідентифікаційні» точки:

- а) точки, які використовуються при криміналістичній фотоекспертизі;
- б) точки і відстані між ними, які найбільш часто застосовуються при побудові автоматизованих систем ідентифікації.

Як показала практика, підхід, заснований на виділенні із зображення обличчя людини антропометричних точок і аналізі їх взаємного розташування, забезпечує достатню точність. Насамперед основну увагу потрібно приділити правильному визначенню значущості тих чи інших антропометричних параметрів, щоб саме за ними можна було зіставити обличчя.

Це пояснюється тим, що ніхто не може однозначно визначити ступінь схожості (або несхожості) двох різних людей, а також сказати, які саме риси обличчя відіграють вирішальну роль у визначенні тотожності однієї людини іншою людиною.



Траекторія руху погляду при розпізнаванні людини за портретом

Відомо лише припущення, що значущість рис для процесу зіставлення зменшується зверху особи вниз, тобто такі риси обличчя, як волосся і очі, важливіші для розпізнавання, ніж підборіддя або губи. Дане припущення ілюструє і наведений малюнок, на якому зображена траєкторія руху зіниць людини при розгляданні портрета в процесі психофізичних експериментів.

При проведенні зіставлення особи з її фотозображенням, крім безпосередньо виділення чотирьох основних зон обличчя, варто також звертати увагу на наступне:

- **рис обличчя необхідно обробляти цілісно.** Наприклад, очі, ніс, рот, брови тощо не можна розглядати незалежно від решти обличчя. Дослідження показали, що лише однієї особливості (наприклад, очей або, зокрема, брів) може бути достатньо для розпізнавання багатьох відомих облич. Однак, коли риси на верхній половині одного обличчя поєднуються з нижньою половиною іншого обличчя, дві різні ідентичності дуже важко розпізнати. Тобто в окремо взятому вигляді особливостей досить для розпізнавання обличчя. При цьому в контексті обличчя геометричний зв'язок між кожним об'єктом та рештою обличчя може замінити діагностичність цього об'єкта;

- з різних рис обличчя брови (ОАКТ – 11) є одними з найважливіших для розпізнавання: не всі риси обличчя створені рівними з точки зору їх ролі, яка допомагає ідентифікувати обличчя. Результати експериментів вказують на важливість очей, за якими йде рот, а потім ніс. Однак дослідниками було представлено докази того, що брови є одними з найважливіших рис, порівнюючи з очима. По-перше, брови здаються дуже важливими для передачі емоцій та інших невербальних сигналів. По-друге, з ряду причин брови можуть слугувати дуже стабільною рисою обличчя. Оскільки брови розташовані поверх опуклості (хребет брови, що розділяє лоб і очну ямку), порівнюючи з деякими іншими частинами обличчя, вони можуть бути менш сприйнятливими до змін тіні та освітлення. Крім того, хоча брови можуть зазнавати широкого діапазону рухів, відповідні зміни зовнішнього вигляду брів не конкурують із тими, що спостерігаються в очах та роті;



- важлива наявність гарного загального освітлення в приміщенні, де надаються послуги. Зміни освітлення впливають на узагальнене сприйняття зображення обличчя. Люди здатні узагальнювати зображення особи на абсолютно нові умови освітлення. Дослідження засвідчили, що людське розпізнавання осіб чутливе до напрямку освітлення, але здатне до значного узагальнення для нових умов освітлення навіть після перегляду тільки одного зображення.



Висновки

У часи широкого поширення технологій розпізнавання особи за її біометричними даними (обличчя, відбитки пальців рук, сітківка ока) актуальним залишається вміння візуального підтвердження тотожності особи, що звертається за публічною (адміністративною) послугою до органу влади. Незважаючи на простоту процесу зіставлення особи, що звернулася, з фотозображенням у документі, що її посвідчує, цей процес вимагає певного знання щодо тонкощів його проведення та навичок.

Проведені дослідження підкреслюють, що зіставлення незнайомого обличчя з фотозображенням є непростим завданням, під час якого можуть виникати помилки.



















Що можна зробити для поліпшення ситуації?






Одним із варіантів може бути проведення більш спеціалізованого навчання адміністраторів ЦНАП.

Альтернативним рішенням може бути підбір персоналу ЦНАП на основі індивідуальної здатності осіб зіставляти незнайомих осіб із фотозображенням. Протягом усіх експериментів було виявлено великі індивідуальні відмінності в тестах на підтвердження відповідності обличчя людини її фотозображенню, які деякі люди проходили зі 100% точністю, а значна частина проходила досить погано (нижче 70% точності, для завдань, де шансова ефективність становить 50%). Важливо, що ці індивідуальні відмінності виявляються дуже стабільними при повторному тестуванні на одне і те ж завдання.

Представлені в цих методичних рекомендаціях поради рекомендовано застосовувати під час навчання працівників ЦНАП та безпосередньому наданні публічних (адміністративних) послуг, що вимагають пересвідчення того, що за послугою звернулася саме та особа, що зазначена в заяві та документах як суб'єкт звернення.

Джерела

-  [Guidance «How to prove and verify someone's identity» \(Updated 22 October 2020\);](#)
-  [Самал Д., Старовойтов В. Подходы и методы распознавания людей по фотопортретам // Институт технической кибернетики НАН Беларуси, январь, 1998;](#)
-  [Aparecido Nilceu Marana, Fernanda Pereira Sartori Falguera, Juan Rogelio Falguera, Anil K. Jain. Biometrics for Human Identification;](#)
-  [Passport Officers' Errors in Face Matching;](#)
-  [Rob Jenkins, A. Mike Burton, Stable face representations;](#)
-  [Krista F. Kleinberg B. Pharm, Peter Vanezis M.D, Krista F Kleinberg, Peter Vanezis, Queen Mary, University of London, A. Mike Burton, Failure of Anthropometry as a Facial Identification Technique Using High-Quality Photographs;](#)
-  [Ahmed M. Megreya, A. Mike Burton, Hits and false positives in face matching: A familiarity-based dissociation;](#)
-  [Vicki Bruce, Andy Young. Understanding face recognition;](#)
-  [Munna K. & Patrick A., Face detection and recognition;](#)
-  [Adam Geitgey, Machine Learning is Fun! Part 4: Modern Face Recognition with Deep Learning;](#)
-  [Jason Brownlee, A Gentle Introduction to Deep Learning for Face Recognition;](#)
-  [Facial recognition: top 7 trends \(tech, vendors, markets, use cases & latest news\);](#)
-  [Pawan Sinha, Benjamin Balas, Yuri Ostrovsky, and Richard Russell. Face Recognition by Humans: Nineteen Results All Computer Vision Researchers Should Know About;](#)
-  [Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»;](#)
-  [Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»;](#)
-  [Закон України «Про електронні довірчі послуги»;](#)
-  [Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 869 «Про затвердження Порядку внесення засобів кваліфікованого електронного підпису до безконтактного електронного носія, що міститься в паспорті громадянина України, та надання кваліфікованих електронних довірчих послуг з використанням паспорта громадянина України з імплантованим безконтактним електронним носієм»;](#)
-  [Ознаки зовнішності людини;](#)

-  Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 302 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 р. № 745) «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України»;
-  Постанова Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 784 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного демографічного реєстру та надання з нього інформації, взаємодії між уповноваженими суб'єктами, а також здійснення ідентифікації та верифікації»;
-  Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 18.10.2019 № 875 «Про затвердження Вимог до відцифрованого образу обличчя особи, фотокарток, що подаються для оформлення або обміну документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, та фотографічного зображення на них» (наказ зареєстровано в Мін'юсті 07.11.2019 за № 1146/34117);
-  Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Про документи, що засвідчують особу, та документи для поїздок за кордон і боротьбу з тероризмом» від 30.03.2005 № R (2005);
-  Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО), Дос 9303. Машинозчитувальні проїзні документи Частина 9. Застосування засобів біометричної ідентифікації і електронного зберігання даних в MRTD.